

Laat kennis over voorvrucht meespelen bij Augustaziek

• TEKST : VINCENT BIJMAN, TOON DERKS EN GERRY BLOM-BARNHOORN,
PPO BLOEMBOLLEN

• FOTO : PPO BLOEMBOLLEN

Door de uitbreiding van het areaal tulpen en het voorkomen van Augusta in gebieden waar het voorheen niet voorkwam is het van belang om te weten of de voorvrucht van invloed is op het ontstaan van Augusta in tulpen. Een goede voorkennis van de voortelten is belangrijk om latere problemen van Augustaziek te voorkomen.

Augustaziek wordt veroorzaakt door tabaksnecrosevirus (TNV) dat wordt overgebracht door de schimmel *Olpidium brassicae*. De schimmel leeft in wortels van verschillende planten waarin ze zich kan vermeerderen en overleven. Via zwermsporen verplaatst de schimmel zich in de grond naar andere planten en kan daardoor het virus verspreiden. Aantastingen van Augustaziek komen het meest voor in tulpen die geteeld worden op oude graslanden, maar de precieze relaties zijn daarbij nog niet bekend. De oorzaak ligt waarschijnlijk in het feit dat er veel onkruiden in het grasland voorkomen. Deze kunnen goede waardplanten zijn voor *Olpidium brassicae*. In combinatie met snelle vertering van de grasmat zouden in een relatief korte periode veel zwermsporen vrij kunnen komen. Bij vroeg planten (in oktober) zijn de tulpenwortels bovendien erg vatbaar voor aantasting door *Olpidium*. Bij verplaatsing van tulpen naar andere gebieden kunnen ook daar problemen met Augustaziek ontstaan

ZICHT OP OORZAAK

Om inzicht te krijgen in voor de teelt belangrijke waardplanten wordt bij PPO Bloembollen en elders in de wereld onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van het tabaksnecrosevirus in onkruiden en andere gewassen. Vooral als de schimmel en het virus in één plant kan voorkomen, is er gevaar voor het

instandhouden en verspreiden van Augustaziek op gevoelige percelen. Hierdoor bestaat bij tulpenteelt in traditionele akkerbouwgebieden een gevaar van het ontstaan en instandhouding van Augustaziek. Voorbeelden van voorvruchten waarvan bekend is dat ze schimmel en virus kunnen bevatten zijn: aardappel, boon, mosterd, kool, peen en granen als gerst en tarwe, Onkruiden kunnen ook als waardplant dienen. Bekend is dat *Olpidium* en TNV kan voorkomen op ganzevoet, melkdistel, muur, klaver, kweek en straatgras. Daarnaast is *Olpidium* gevonden op wortels van dovenetel, herderstasje, paardenbloem en reukeloze kamille. Naar aanleiding van aanwijzingen uit de praktijk verwachten we dat er meerdere grassoorten waardplant kunnen zijn voor *Olpidium*, maar dat is tot heden nog niet aangetoond. Uit Deens onderzoek blijkt dat een strodek en de opslag die daaruit voortkomt ook bijdraagt tot Augustaziek

TULP BRON VAN VERSPREIDING

Als een partij tulpen waarin Augustaziekte is geconstateerd wordt doorgeteeld op *Olpidium*vrije grond neemt het viruspercentage in de partij in meer of mindere mate af. Door het pellen, schonen en sorteren gaat de schimmel niet met de bollen mee; het virus echter wel. De schimmel blijft achter in wortelresten van het pelafval. Als een met

Een perceel 'Leen van de Mark' tulpen besmet met Augustaziek en daarom heen onkruiden.

Augustaziek besmette partij wordt verplaatst naar een nieuw gebied waar de schimmel in de grond voorkomt is de kans op uitbreiding van Augustaziek groot.

GRILLIG IN AANTASTING

Van *Olpidium* is bekend dat het soms heel specifiek optreedt bij bepaalde waardplanten. Dit betekent dat het sommige plantensoorten wel en andere planten niet aantast. Augustaziek is dan ook grillig: soms treedt het niet op waar het juist wel zou worden verwacht en andersom. Een nat en warm najaar vergroot de kans op het aantreffen van Augustaziek in het volgend voorjaar.

LETTEN OP VOORVRUCHT

Bij het kiezen van een nieuw perceel is het van belang om rekening te houden met de voorvrucht of gewassen die erop hebben gestaan. Ook als een tussengewas of groenbemester wordt gezaaid is het van belang stil te staan bij de keuze van het gewas, zodat de kans op Augustaziek beperkt kan blijven. Dit jaar zijn de volgende tussengewassen opgenomen in het onderzoek: bladrammenas, gele mosterd, Italiaans raaigras, Sarepta mosterd en Soedangras. De tussengewassen worden beoordeeld op hun vermogen om Augustaziek te beheersen of juist te versterken.

Het onderzoek wordt gefinancierd door het Productschap Tuinbouw.